

АЛЕКСАНДЪР КАРАПАНЧЕВ
НОВА ЗВЕЗДА НА ХУМОРА И
МАГИЯТА

chitanka.info

За нас той наистина е ново светило на жанра, но в Щатите и Европата отдавна е „пробил“, превръщайки се в един от най-печатаните и обичани фантасти. Първата ми среща с него стана чрез копие от руския самиздат, което — макар да беше преведено набързо и поокастрено, — ме накара да си помисля: „Я, какъв мехлем за душата!“

Робърт Лин Асприн идва на бял свят през 1946 година в Сейнт Джонс, Мичиган. И по-нататък животът му преминава под знака на този щат с индианско име. След малко ние впрочем ще видим как при нашия автор са се стекли отблясъци от различни нации, които дават необичайна творческа рецепта. Бъдещият писател израства недалеч от гиганта Детройт, по-точно — в просветното градче Ан Арбър. Тук се намира Мичиганският университет, където Робърт ще слуша лекции, а атмосферата е наситена с излъчването от множество книжарници, музеи, култури. Интересно е и друго: Асприн се явява първо поколение американец от филипинско-ирландски произход.

(Ето че сега разгърнах политическата карта на Земята, за да погледна знамената на Ирландия и островния комплекс Филипини. Наслаждавайки се на техните богати багри — от оранжево до бяло като сняг и от златно до морскосиньо, — аз си спомних, че някога исках да напиша статия под наслов „Американският отбор на... света“.

В нея щях да говоря колко всъщност са задължени щатските фантасти на своите европейски корени. Съдете сами: семейство Азимови емигрира от СССР, когато Айзък е на три годинки, в жилите на Саймък и Зелазни е текла чешка кръв, у Хайнлайн цял живот отеква немската му струна, а пък в името Ван Вогт „от самолет“ личи, че класикът има доста общо с Холандия...)

През бурната и противоречива вьетнамска епоха Робърт Л. Асприн се записва в армията, после се уволнява и... И 12 години си пробива път като счетоводител в малък филиал на корпорацията „Ксерокс“. Бил е също сътрудник в отдела за микрофилми към споменатия по-горе университет. Така постепенно се оформя уникалният му възглед за хората около него. От 1978 той се хваща по-здравео за перото, преобразявайки се в професионален писател.

Осъзнал щедрите възможности на битието, фантастът дебютира с романа „Студената кешова война“ (чувствате ли тука отзвучи от счетоводното му поприще?). Бързо си спечелва известност като

майстор на т. нар. игрова НФ, заредена със свеж хумор и действие. Робърт все още живее в градеца Ан Арбър, когато започват да излизат книгите от неговата поредица „Митични приключения“. Запомнете това заглавие-шапка, тъкмо то го превръща в световна величина. Както вече се досещате, вие сте разтворили том I от този прочут цикъл.

Ако трябва да обобщим, романите от въпросната сага се развиват в легендарно пространство-време, над чиито координати витае ароматът на тъй обичаните „Приказки от 1001 нощ“. Критиците и феновете наричат многотомния труд на Асприн твърде сериозен опит в полето на магията и меча. Нещо повече, те сравняват серията с ефекта, който някога е имало откриването на барута за военното изкуство: нов, вълнуващ начин да постигнеш набелязаните цели.

Някои от главните герои в поредицата са изобразени върху нашата живописна корица. Отляво е лукавата и зеленокоса Тананда, до нея крачи люспестият Аахз... ама хайде да не ставам толкова подробен. Забъркани в чудат коктейл от събития, персонажите на Робърт Асприн не понасят да бъдат статисти. Напротив, всички те се намесват с хъс в действието, извезвайки плътно и ярко тъканта на книгата. Ех, едни загубват магическите си умения, други пък с пот на челото ги усъвършенстват, но никога не се отказват от своите големи — за добро или за зло! — мишени. А почти над всяка тяхна стъпка свети усмивката на автора.

Да, мисля, че американецът със западно-източна кръв доста се е забавлявал, докато е пишел тези истории. Зад текста осезаемо се чувства душата на мъж, влюбен в приказките, вълшебствата, игрите от най-различен вид, включително с думичките. Особена свежест внася сякаш неизтощимият хумор, бликащ на няколко равнища. Той извира от комизма на случките, оцветява репликите, част от които са филигранно изпипани като епиграми, подава рогца от неологизми (например вампироплужеци и щукокостенурка), пръска искри чрез хиперболи, вицове, лафове, жаргон... Слава Богу, че фантастът не се е окопал в калейдоскопичния си свят, ами му влива допълнителен живот с ловко пародиране на куп клишета от жанра.

Съвсем не накрая Асприн добавя и друг щрих към своя многопластов портрет — той е също тънък лирик. Да вземем само описанието му на шарените дракони в измерението Дева: каква палитра от бои, пози, детайли! И макар словото в целия роман „Още

един прекрасен мит“ да е енергично, мускулесто и без литературни пискюли, в него се усеща топла подводна струя от поезия. Така писателят атакува с разни оръжия хаоса, недодялаността на съвременното всекидневие. Че малко ли е това, щом човек се позамисли?

Решим ли да търсим мястото на Робърт Асприн в днешната планина от фентъзи книги, то несъмнено ще е някъде на върха. Там, където вече са стигнали майстори като Фармър, Марион Брадли, Зелазни, Кер. А ако прибавим в сметката тъй щедрия му хумор, спокойно можем да го съпоставим с любимците Дъглас Адамс и Тери Пратчет. Ала докато у двамата британски шегаджии напоследък личат умора, повторемост, даже мрачновати нотки, Р. Л. Асприн продължава да твори с размах, да се изкачва все по-нагоре не само в текущите класации на бестселъри.

Дано с тези няколко странички съм успял да дам известна представа за новото откритие на „Аргус“. Може би тук е уместно да припомним афористика Оскар Уайлд: „По-ценно е да получиш удоволствие от една роза, отколкото да изследваш корена ѝ под микроскоп.“ Затова привършвам с анонс от издателската ни кухня — същият преводач работи за нас върху втория „митичен“ роман от същия автор.

Така че доскоро!

Александър Карапанчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.